

SENDİKA VAR, SENDİKA VAR

Aydınlık Gazetesi, 21 Haziran 2016

Yıldırım Koç

Sendika nedir?

Farklı adlar altında çalışsa da, yaşamını işgücü satışıyla kazanan ücretlilerin örgütüdür.

Emeklilerin, gençlerin ve çiftçilerin de sendikaları var. Bir ara milli piyango bileti satıcıları da bir sendika kurma girişiminde bulunmuştu.

“Sendika” sözcüğünün böyle bir sihiri var.

Ancak ayın bir aydınlık yüzü vardır, bir de karanlık yüzü. Sendikacıların olduğu kadar sendikaların da karanlık yüzü söz konusudur.

SENDİKACILIĞIN KARANLIK YÜZÜ

Sendikacılıkta ayın karanlık yüzünü bilmiyorsanız, bir hayal dünyasında yaşarsınız. Bütün sendikaları gerçekten birer işçi örgütü zannedersiniz; hepsine umut bağlar, saygı gösterirsiniz.

Sendikalar işçi/memur örgütleridir; ancak işçi sınıfı tarih sahnesine çıkıp gücünü gösterdi mi, bu güçten yararlanmak veya bu güçten yararlanılmasını engellemek veya bu gücü kontrol altında tutmak amacıyla da sendikalar kuruldu.

Sendikaların bir bölümü gerçekten doğrudan temsil ettiği üyelerin ve onların bir parçasını oluşturduğu işçi sınıfının kısa ve bazen uzun vadeli çıkarlarını gözeten işçi örgütleridir.

Ancak birçok sendika da bu niteliklerden uzaktır.

Devlet sendikaları bu türlerin en etkilisidir. Devlet, işyerine yerleştirdiği bazı görevlileri sendikacı yapar. Bazen sendikada öne çıkan bazı kişiler istihbarat örgütleriyle işbirliği yapmaya ikna edilir. Bazı sendikacıların zaafı ve açıkları tespit edilir, bu sendikacılar burunlarına halka takılmış aylara döndürülür.

Bazı ülkelerde doğrudan polislerin kurduğu ve işçileri örgütleyen sendikalar da oldu.

Hükümeti oluşturan siyasi partinin kontrolünde sendikalar vardır. Bunlar kaderlerini iktidardaki partiyle özdeşleştirmişlerdir. O parti güçlüyse, ondan aldıkları güçle varolurlar. Parti eğer siyaset sahnesinden silinirse, genellikle gemiyi erkenden terkedip, yıldızı yükselmekte olan başka bir partiye yanaşırlar. Gelişmeleri sezme konusunda gelişkin bir sezgileri vardır.

İktidarda olmayan siyasi partilerle özdeşleşmiş sendika ve sendikacılar da bulunur. Onlar da işçileri örgütlerler, ancak bu güçten yararlanma çabası ön plandadır. Sosyalistlerin, ülkücülerin, İslamcılarının bu tür örgütleri vardır.

İşverenlerin kurdurttuğu işçi sendikaları, korsan sendikalar (çanta sendikaları) da faaliyet gösterir.

Yabancı devletlerin yönlendirdiği sendikaları da unutmamak lazım.

Sıradan bir işçi bunların hangisini tercih eder?

Eğer ekonomik durum iyiye ve işçi haklarına yönelik bir saldırı yoksa, işçiye bedel ödettirmeden ve işçiyi riske atmadan sorun çözecek olan düzen sendikalarını, devlet sendikalarını, hükümet sendikalarını, işveren sendikalarını seçer.

SENDİKA SÖZCÜĞÜNE KANMAMAK GEREK

Sendikaları değerlendirirken durumun ne kadar karmaşık olduğunun farkında bile olmayanlar çoğunluktadır. Bu anlayışa göre, sendika işçi örgütüdür; o zaman sendika iyidir.

İyi sendika var, kötü sendika var.

Peki, kötü bir sendikanın iyi bir sendikaya dönüşme olasılığı yok mu?

Var tabii, ancak birçok sendikada örgüt-içi demokrasi işlemez. Bu olasılık, düşük de olsa, mevcuttur.

Devletin, iktidardaki partinin, yabancıların, işçi sınıfının çıkarları gibi bir kaygısı olmayan siyasi partilerin uzantıları sendikacıların gerçek birer işçi önderine dönüştürülebilmesi ise hemen hemen olanaksızdır.

Sendika sözcüğü kimseyi kandırmamalı. Hele hele “en kötü sendika örgütsüzlükten iyidir” gibi sözleri hiç etmemeli. Türkiye’deki 14 milyon işçinin yalnızca yaklaşık 1 milyonunun gerçekten sendikalı olması da önemli bir ölçüde sendikaların bugünkü durumunun sonucudur.